

Ostavite ovaj prostor praznim

Broj prijave

Datum zaprimanja

www.nzz.hr

Trg braće Mažuranić 10, 51 000 Rijeka, HR

Obrazac A – Opis projekta

Ime i prezime kandidata	Prof. dr. sc. Miljenko Lapaine
Naziv projekta	Kartografsko-geoinformatički rječnik, 1. faza
Ustanova na kojoj će se provoditi projekt	Akademija tehničkih znanosti Hrvatske, Centar za geoinformacije i kartografiju, Kačićeva 28, Zagreb

voditelj projekta

Dosadašnji doprinos voditelja projekta u terminološkome radu – objasniti (do 2 stranice)
* priložiti životopis i popis najvažnijih/relevantnih publikacija i projekata voditelja projekta

Popis objavljenih radova iz područja terminologije:

Frančula, N., Lapaine, M.: Geodetsko-geoinformatički rječnik, Državna geodetska uprava, Zagreb, 2008, ISBN 978-953-6971-12-1, xi+581 str.

Husak, M., Lapaine, M.: Small English-Croatian and Croatian-English Dictionary of Land Register and Cadastre / Mali hrvatsko-engleski i englesko-hrvatski rječnik iz zemljišne knjige i katastra zemljišta, Kartografija i Geoinformacije, 2007, 8, 174-177.

Lapaine, M.: Rječnik njemačko-hrvatskoga tehnološkoga nazivlja i njegovi autori, U povodu 125. obljetnice objavljanja, Geodetski list, 2006, 2, 121-125.

Lapaine, M.: Tehnika, u Tehnika u Hrvatskoj (ur. D. Malvić), Matica hrvatska, Zagreb, 2004, 61-73, lit. 30. Sažetak. Summary.

Frančula, N., Lapaine, M.: Glossary of Map Projections, Mali rječnik kartografskih projekcija, Kartografija i geoinformacije, 2003, 2, 206-215, lit. 3.

Frančula, N., Lapaine, M.: Geodetski rječnik, Konačni izvještaj, Državna geodetska uprava, Sveučilište u Zagrebu, Geodetski fakultet, Zagreb 2003, 348 str.

Lapaine, M.: Karta i/ili zemljovid? Kartografija i geoinformacije, 2002, 1, 194.

Lapaine, M., Frančula, N.: O pojmovima analogno i digitalno. Bilten Znanstvenog vijeća za daljinska istraživanja i fotointerpretaciju HAZU, 2001, vol. 15-16, 135-144, lit. 46. Sažetak. Abstract.

Lapaine, M.: O problemu istoznačnica u matematičkoj terminologiji, predavanje na 7. znanstveno-stručnom kolokviju Hrvatskoga društva za konstruktivnu geometriju i kompjutorsku grafiku, Zagreb, 24. 9. 2001., sažetak objavljen u: HDKGKG, 7. znanstveno-stručni kolokvij, Sažeci izlaganja, bez numeracije stranica. Cjelovit tekst objavljen u KoG 2002, 6, 81-85.

Tutić, D., Lapaine, M.: Osnovi kvalitete prostornih podataka, Englesko-hrvatski rječnik. KoG 1997, 2, 72-73.

Lapaine, M.: Kopist ili kopista. Geodetski list 1996, 1, 51.

Frančula, N., Lovrić, P., Lapaine, M.: Hrvatska geodetska terminologija. Geodetski list 1995, 3, 251-253, lit. 9.

Lapaine, M.: Terminološke primjedbe na članak N. Rožića: Povezanost funkcijskih modela posrednih i uvjetnih mjerenja objavljen u Geodetskom listu 1994, 3, 233-246. Geodetski list 1995, 1, 39-40.

Lapaine, M., Fućkan-Držić, B.: Gauß-Markovljevi model. Geodetski list 1994, 4, 399-400.

Lapaine, M.: Određivanje površina u geodeziji i kartografiji. Geodetski list 1994, 2, 169-172, lit. 15.

Lapaine, M., Frančula, N., Lovrić, P., Frangeš, S., Vučetić, N.: Hrvatski geodetski rječnik, Idejni projekt, Sveučilište u Zagrebu, Geodetski fakultet, Zagreb 1995, 1-54, lit. 37, Sažetak.

Popisati sve projekte u kojima kandidat trenutno sudjeluje, navesti njihove naslove i sažetke.

2008–2010

Prevođenje geoinformatičkog rječnika za uporabu na drugim medijima i njegova dopuna novim pojmovima s posebnim naglaskom na područje infrastrukture prostornih podataka, Državna geodetska uprava

Sažetak. Projekt obuhvaća izradu novog izdanja Geodetsko-geoinformatičkog rječnika proširenog za oko 10% novih pojmova, obradu novih pojmova na području infrastrukture prostornih podataka, izradu višezječnog rječnika s ekvivalentima na engleskom, njemačkom i francuskom jeziku za nove pojmove, pripremu stare i nove verzije rječnika koja će omogućiti pristup javnosti putem interneta u okviru općih informacija na internetskom portalu Državne geodetske uprave.

2007–2009

Najstariji hrvatski udžbenik geodezije, hrvatsko-mađarski projekt, Ministarstvo znanosti,

obrazovanja i športa RH

Sažetak. Najstariji poznati udžbenik geodezije na hrvatskom jeziku napisao je Matija Petar Katančić. Čuva se kao rukopis u arhivu Franjevačkog samostana u Budimpešti. Rukopis *Pridhodna Bilixenja od Dillorednog' Zemlyomirja* M. P. Katančića je prijevod udžbenika *Elementa Geometriae Practicae in Usu Gymnasiorum, et Scholarum Grammaticarum per regnum Hungariae et Provincias eidem adnexas* što ga je na latinskom jeziku napisao Paulus Makó de Kerek-Gede. Prvi korak u radu na projektu je pronalaznje Katančićeva rukopisa i Makóva udžbenika. Drugi korak je prevođenje obaju tekstova na standardni hrvatski jezik. Nadalje, potrebno je istražiti boravak M. P. Katančića u Mađarskoj, pronaći podatke o Paulusu Makó de Kerek-Gede, te objasniti položaj zemljomjerstva i geometrije u to doba u Mađarskoj i Hrvatskoj. Konačni cilj projekta je objavljivanje knjige koja će sadržavati sve relevantne materijale o najstarijem poznatom udžbeniku geodezije napisanom na hrvatskom jeziku.

2007–

Kartografija Jadrana, 007-0071588-1593, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH

Sažetak. Ključne polazišne spoznaje: 1. Na temelju dosadašnjih istraživanja može se zaključiti da je hrvatska kartografska baština vrlo bogata, ali nedovoljno istražena. 2. Već se duže vrijeme osjeća u našoj geodetskoj i kartografskoj djelatnosti, i to u znanstvenom, nastavnom i stručnom radu nedostatak rječnika. 3. Do 2010. godine u svakodnevnu praksu u službenu upotrebu trebala bi ući nova kartografska projekcija i novi koordinatni sustav HTRS96/TM. Autor tog prijedloga, koji je službeno prihvaćen, je M. Lapaine, voditelj ovoga projekta. Pitanje je na koji način uvesti u svakodnevnu praksu tu projekciju koja se oslanja na tradiciju, ali i na upotrebu suvremene tehnologije. 4. Pitanje broja otoka u Jadranu i njihove veličine, stara su pitanja bez konačnog odgovora. Osnovna crta od koje se određuje granica hrvatskoga teritorijalnog mora do danas nije određena koordinatama, nego samo opisno. Navedena i druga srodna pitanja rješavat će se u okviru projekta. Opći cilj predloženog znanstvenog projekta je unaprijediti kartografiju Jadrana. Projekt treba detaljnim proučavanjem i analizom dosadašnjih kartografskih prikaza rezultirati novim kartografskim prikazima primjerenim suvremenim digitalnim kartografskim postupcima. Izradit će se i obraniti pet doktorskih disertacija te objaviti šest monografija (Hrvatski kartografi, Geodetski rječnik, Dubrovnik, Hvar, Pomorska kartografija i Topografska kartografija). Planira se javno objavljivanje svih rezultata rada na projektu. Ovaj projekt nastavlja aktivnosti na projektu Kartografija i nove tehnologije (0007011) što ga je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH. Projekt Kartografija Jadrana, kao dio predloženog istoimenog programa, izrazito je interdisciplinaran. Suradnici su prvenstveno geodeti i kartografi, ali i matematičar, elektrotehničar, urbanist i planer, etnolog i historijski geograf, knjižničar i informatičar, hidrograf i profesor stranih jezika i književnosti. Osim interdisciplinarnosti i međuregionalne suradnje ističemo da je područje istraživanja Jadran, tj. more s otocima i obalom, a to je opet u uskoj vezi sa zaštitom okoliša, što znači da ćemo se baviti jednim od srednjoročnih i dugoročnih prioriteta Hrvatske. Sinergijski rezultati istraživanja na ovom projektu moraju u prvom redu dati pregled postojeće kartografije Jadrana, a zatim predložiti niz načina za njezino poboljšanje.

Opis projekta (do 5 stranica)

Opis projekta uključuje: faze projekta, detaljan opis aktivnosti*, kriteriji odabira članova tima i sukladno tomu njihovu ulogu u predloženome projektu, planirane radionice/predavanja te očekivani rezultati projekta.

* obvezni dio prijave je i Obrazac E – detaljni plan aktivnosti

Sve šira primjena geodezije i geoinformatike u raznim oblicima ljudske djelatnosti, kao i utjecaj općeg razvoja znanosti i tehnike na geodeziju i geoinformatiku, znatno su proširili opseg jezika kojim se danas služimo. Već se duže vrijeme osjećao se u hrvatskoj geodetsko-geoinformatičkoj djelatnosti, i to u znanstvenom, nastavnom i stručnom radu nedostatak rječnika u kojem bi bilo zabilježeno nazivlje kakvo se danas upotrebljava.

Stoga je 1995. godine Državnoj geodetskoj upravi predložen projekt izrade *Geodetskog rječnika* koji je trebao biti pilot-projekt u kojem bi se utvrdili i istražili problemi koji se susreću pri sređivanju jezične građe, kao bismo jednog dana mogli pokrenuti mnogo opsežniji projekt – izradu višesveščanoga i višejezičnoga geodetskog rječnika. Rad na rječniku započet je 1996. i predviđalo se da će trajati tri godine. Rad se, međutim, odužio i rukopis je predan Državnoj geodetskoj upravi tek 2003. godine. Voditelj projekta bio je prof. dr. sc. Nedjeljko Frančula, glavni pomoćnik prof. dr. sc. Miljenko Lapaine, a u izradi rječnika surađivali su mnogi nastavnici i suradnici Geodetskog fakulteta i određeni broj suradnika izvan Geodetskog fakulteta.

Bez obzira na to što je rukopis *Geodetskog rječnika* predan Državnoj geodetskoj upravi 2003. godine, nastavili smo s radom na stručnoj terminologiji. Sasvim je jasno da takvom radu zapravo nikad nema i neće biti kraja. Potvrda tome je sveopći razvoj tehnike, pa tako i geodezije. Sve veća primjena novih tehnologija dovela je do promjene sadržaja i naziva studija na Geodetskom fakultetu. Više se ne studira geodezija, nego geodezija i geoinformatika. U tom je smislu promijenjen i prvobitni naslov rukopisa u *Geodetsko-geoinformatički rječnik*, a njegov je sadržaj dopunjen na odgovarajući način. Taj je rječnik objavljen početkom 2008. godine.

U nastavku rada na stručnoj terminologiji želimo detaljnije ući u jednu od grana geodezije – kartografiju.

Spomenimo da su njemački geodeti još 1971. izradili geodetski rječnik u 18 knjiga po pojedinim područjima, odnosno granama.

Na hrvatskom jeziku objavljen je 1977. godine *Višejezični kartografski rječnik* što su ga predili tadašnji nastavnici Zavoda za kartografiju Geodetskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Jedan od autora toga rječnika je prof. emeritus Nedjeljko Frančula. Taj će nam rječnik poslužiti kao osnovni izvor za područje kartografije, ali ga je svakako nužno dopuniti suvremenim terminima iz kartografije i geoinformatike. Drugih kartografskih rječnika u Hrvatskoj, a ni na području bivše države do danas nije bilo.

Kriterij za odabir suradnika na projektu su jednostavni: vodeći stručnjaci u Hrvatskoj na području

kartografije i geoinformatike te stručnjaci jezikoslovci. Osim toga tu je i geograf koji je sudjelovao u uređivanju velikoga geografskog rječnika, a istodobno je stručnjak za kartografiju koja se njeguje u okrilju geografije. Na taj način ostvario bi se interdisciplinarni pristup i suradnja predviđena projektom *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja*.

Očekivani rezultati rada na projektu su: abecedar rječnika, obrađeno oko 500 termina i pripremljene smjernice za nastavak rada – dovršetak rječnika.

Metodologija

Opis metodološkog pristupa istraživanju; kako će se osigurati sustavan pristup istraživanju nazivlja struke; na koje se probleme struke želi odgovoriti; koji će se izvori informacija koristiti, koji su eventualni nedostaci tog metodološkog pristupa; opseg i opis područja istraživanja nazivlja; važnost istraživanja

Sustavan pristup istraživanju nazivlja kartografije i geoinformatike osigurat će se temeljem 13. godišnjeg iskustva stečenog na izradi *Geodetsko-geoinformatičkog rječnika*. Terminološki problemi struke pojavit će se tijekom istraživanja, pa će se na njih pokušati odgovoriti na radionicama koje će se organizirati zajedno s jezikoslovcima.

Osnovni izvor bit će *Višejezični kartografski rječnik* objavljen na Geodetskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1977. godine, a dopunski izvori bit će rječnici, monografije i udžbenici iz knjižnice Zavoda za kartografiju Geodetskoga fakulteta, te internetski izvori.

S obzirom na iskustvo stečeno na *Geodetsko-geoinformatičkom rječniku*, očito je da se u jednoj godini ne može izraditi i dovršiti cjeloviti kartografsko-geoinformatički rječnik, već je to višegodišnji poduhvat. Zbog toga je u naslovu prijedloga projekta stavljeno "1. faza".

Ta će se 1. faza sastojati iz ovih osnovnih djelova:

1. Upoznavanje s terminološkim načelima, terminološkom bazom podataka i terminološkim priručnikom priručnikom (organizacija 1. radionice u Zagrebu)
2. Izrada abecedara
3. Obrada izabranog podskupa kartografsko-geoinformatičkih termina
4. Analiza obrađenoga gradiva (organizacija 2. radionice u Zadru)
5. Nastavak rada na rječniku
6. Konačna procjena rada na projektu (organizacija 3. radionice u Zagrebu i prezentacija rezultata rada na projektu na Međunarodnoj kartografskoj konferenciji, što će se održati u Čileu, u studenom 2009.).

Rezultati projekta

Objasniti koji se rezultati očekuju i kako će biti upotrebljivi u praksi izradbe novoga nazivlja

Očekivani rezultati rada na projektu su abecedar rječnika, obrađeno oko 500 termina i pripremljene smjernice za nastavak rada.

Opis suradnje koja se namjerava uspostaviti

Detaljno opišite suradnju planiranu ovim projektom

**Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i
tehnologijski razvoj Republike Hrvatske**
Program Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja
nzz – drugi krug (02.05)

Suradnici na projektu su stručnjaci za kartografiju i geoinformatiku te geografiju s jedne strane, i jezikoslovci iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje s druge strane. Na taj način ostvaruje se interdisciplinarni pristup i suradnja predviđena projektom *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja*.